

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Завістовський Олег Дмитрович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Законодавство України про мови має своїм завданням регулювання суспільних відносин у сфері всебічного розвитку і вживання української та інших мов, якими користується населення України в державному, економічному, політичному, громадському і приватному житті, охорону конституційних прав громадян у цій сфері, виховання шанобливого ставлення до національної гідності людини, її культури і мови та для подальшої консолідації на цій основі всього українського суспільства. Статтею 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначено статус української мови як єдиної державної мови в Україні.

Після 24 лютого 2022 року відношення до використання української мови дуже широко змінилося у суспільстві. Це відбулося у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Саме в цей час відбулася загроза національній безпеці та введенням воєнного стану в Україні. Саме після лютого 2022 року життя кожного з нас змінилося: у когось – більше, у когось – менше, щось стало іншим на певний час, а щось назавжди. В суспільстві відбулася переоцінка цінностей, з переосмисленням багатьох речей і набагато дрібнішими змінами в побуті змінюється і мова. І це природно, адже в мові відображається навколишня дійсність і матеріалізується, об'єктивується наше мислення [1].

Саме роки протистояння російській військовій агресії в Україні висвітлили потребу глобального використання існуючих ресурсів задля зменшення рівня загроз національній безпеці, а з нею – і потребу усунення прогалин в правовому механізмі державного регулювання [2, с. 261].

Становлення України як незалежної, демократичної держави зумовлює необхідність протидії суспільним явищам, які негативно впливають на розвиток суспільних відносин, загрожують існуванню основ правової держави [3, с. 78].

Сьогодні українська мова, один із наріжних каменів держави, оскільки вона постійно зміцнюється і розвивається. Соціологи зазначають, що за останні десять років спостерігається постійна динаміка зростання кількості тих, хто вважає українську мову рідною: з 57% у 2012 році до 76% у 2022 році.

Крім того, зменшується російськомовний сегмент українців: у 2012 році таких респондентів було близько 40%, наприкінці 2021 року – 26%, а на початку війни – 18% [4].

Дані опитування показали, що українське суспільство ніколи не було більш єдиним у захисті української мови. 76% українців вважають українську рідною мовою (у порівнянні з 57% десять років тому). 83% респондентів вважають, що українська має бути єдиною офіційною мовою їхньої країни.

Під час повномасштабної війни, яку розпочала Росія проти України, українська мова стала не тільки ознакою національної ідентичності та громадської позиції, а й інструментом боротьби з ворогом. Боронити свою країну від агресора можна не лише зброєю, а й словом [5].

Мова – наша зброя проти російських загарбників. Мова – це питання нашої ідентичності та національної безпеки. Звісно, що чим більше мов ми знаємо, тим краще. Звичайно, що немає ніякого табу на використання російської мови [6].

В Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме в статі 16 зазначається, що з особою, яка не розуміє державної мови, працівник органу державної влади може спілкуватися мовою, прийнятною для сторін, а також за допомогою перекладача. Але, з початку військової агресії Російської Федерації проти України українська мова стала не лише ознакою національної самосвідомості та громадянства, а й знаряддям боротьби з ворогом. Майже всі українці знають і розуміють російську, але росіяни не розмовляють українською. Незнання української мови російськими військовими та диверсантами є ефективним способом їх виявлення.

Тісна співпраця держави, органів влади із громадою приносить лише позитивні явища [7, с. 474].

На теперішній час зміни вже можна побачити і в соціальних мережах. На сьогоднішній день десятки, якщо не сотні користувачів Tiktok та Instagram опублікували контент російською, а тепер перейшли на українську. У «Тіктоку» навіть з'являється спеціальний хештег «язабула»: користувачі соцмереж, які переходять на українську, відповідають на запитання коментаторів, що ви все життя розмовляєте російською [8].

Соціальні мережі стали невід'ємною частиною нашого життя. З кожним днем ми спостерігаємо все більше і більше нових користувачів. Завдяки постійній присутності в житті своїх користувачів, соціальні мережі надають вирішальний соціальний вплив [9, с. 233].

У соцмережах з'явилося багато відео, на яких українські солдати, бійці територіальної оборони чи мирні жителі перевіряють підозрюваних українськими словами чи фразами. Ще до війни російськомовні українці активно переходили до української і продовжували це робити. Так вони висловлюють свою позицію проти агресорів.

В усіх сферах суспільства, пов'язаних з різною професійною спрямованістю, будь це державна служба або медицина, освіта чи надання інших послуг всі намагаються переходити на спілкування українською мовою. А це в свою чергу підтримується державою.

В умовах сьогодення професійна спрямованість передбачає розуміння і внутрішнє сприйняття цілей і завдань професійної діяльності. Зміни, які відбуваються у змісті професійної спрямованості, знаходять своє відображення в тому, що зміцнюють мотиви, котрі пов'язані з професійною діяльністю, викликають поклик до прагнення у добросовісному виконанні власних службових обов'язків [10, с. 101; 11. с. 143].

Підводячи підсумки необхідно висловити те, що Українське нині в усьому світі асоціюється з опором, мужністю, солідарністю та свободою; російська мова – мова країни-агресора. Тож давайте перемагати і на цьому, на мовному фронті.

Список використаних джерел:

1. Данильчук Д. Війна і мова. Війна, що змінила мову: росія з малої літери, легітимізація матюків. URL: <https://chytomo.com/chomu-vsi-pyshut-rosiia-z-malenkoi-a-matiuky-staly-normoiu-u-zmi-sposterezhenia-linhvista/>
2. Завістовський О.Д. Професійна, службова та службово-бойова діяльність Національної поліції: сутність та розмежування понять. Аналітично-порівняльне правознавство, № 5 (2022). С. 258-262. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.47>

3. Завістовський, О. Д., & Маковей, Є. С. Проблемні питання сьогодення у протидії корупції в Україні. *Друкується згідно з рішенням оргкомітету за дорученням Харківського національного університету внутрішніх справ від 30.07. 2022 № 34, 77.* URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5bce4379-3731-4cac-89a3-a885625b0fd9/content#page=77>
4. Більшість громадян підтримують, щоб українська була єдиною державною мовою – опитування. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/03/25/novyna/suspilstvo/bilshist-hromadyan-pidtrymuyut-ukrayinska-bula-yedynoyu-derzhavnoyu-movoyu-opytuvannya>
5. Чому Росія так боїться української мови? URL: <https://ukrainer.net/rosiia-boitsia-ukrayinskoj-movy/>
6. Кравчук Р. Російська – іноземна, або Чому важливо вчити українську мову під час війни. URL: https://zaxid.net/rosiyska_inozemna_abo_chomu_vazhливо_vchiti_ukrayinsku_movu_pid_chas_viyни_n1539079
7. Завістовський О.Д. Актуальні питання здійснення правоохоронної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах дії військового стану. The 1 st International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world”(September 28-30, 2022) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2022. P. 472-475. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-28-30.09.22.pdf#page=472>
8. Що відбувається з російською мовою в Україні. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61045496>
9. Завістовський , О., & Король , К. (2023). ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В ПІДРОЗДІЛАХ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ. *Матеріали конференції МЦНД, (24.11.2023; Вінниця, Україна), 232–234.* URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/836>
10. Тінін , Д. (2022). ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *Collection of Scientific Papers «Л’ОГОΣ», (July 8, 2022; Paris, France), 101–103.* URL: <https://doi.org/10.36074/logos-08.07.2022.027>
11. Тінін Д.Г., Завістовський О.Д. (2023). ВАЖЛИВІСТЬ ПИТАННЯ КОМУНІКАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ. *Матеріали конференцій МЦНД, (08.12.2023; Черкаси, Україна), 143–145.* URL: <file:///C:/Users/Asus/OneDrive/Documents/%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%90/%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%AB/%D0%9E%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D1%8B/2023-2024/8.%20%D0%9D%D0%B0%2008.12%20%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0%D1%81%D0%B8/47-65-PB.pdf>